

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20336/2023
21.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Јасика, адвокат из ..., против туженог „Интерпрогрес инжењеринг“ д.о.о. Нови Сад, чији је пуномоћник Миодраг Војновић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 706/23 од 19.04.2023. године, у седници одржаној 21.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 706/23 од 19.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 69/20 од 14.12.2022. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде за неосновано обogaћење исплати тужиоцу 108.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу на дан исплате са затезном каматом по стопи Европске централне банке за евро почев од 17.11.2022. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да се тужени обавезе да на име стеченог без основа тужиоцу исплати затезну камату на износ од 108.000 евра у динарској противвредности за период од 10.08.2007. године до 17.11.2022. године. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу надокнади парничне трошкове у износу од 792.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 706/23 од 19.04.2023. године, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у усвајајућем делу, те одбијен захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредби чланова 403. став 3. и 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија неоснована.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Другостепени суд је одлуку о неоснованости жалбе засновао на чињеницама утврђеним од стране првостепеног суда, дајући за своју одлуку јасне и непротивречне разлоге у смислу члана 396. ставови 1. и 2. ЗПП. По одредбама члана 407. ЗПП у конкретном случају, када је другостепени суд потврдио првостепену пресуду, правноснажна пресуда се не може побијати због непотпуно и неправилно утврђеног чињеничног стања.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су 09.08.2007. године закључиле уговор о купопродаји са елементима размене, којим се тужилац обавезао да у својину туженог пренесе постројење, екструдер марке „Бјелони“, производње 1989. године, са пратећом опремом и плати му 20.000 евра, а тужени се заузврат обавезао да у својину тужиоца пренесе два стана површине по 57 м², у згради коју ће градити у Новом Саду, у улици ... и ..., као и штампач марке „Дертон“. О закљученом правном послу, странке су сачиниле писмену потврду. Тужилац је у целости испунио уговором преузету обавезу. Пре примопредаје поседа екструдер је пуштен у погон у хали у власништву тужиоца у ..., у присуству законског заступника туженог, уз употребу сировине коју је обезбедио тужени. Након оспособљавања смештајног простора у Новом Саду, након три месеца тужени је преузео посед постројења (приближних габарита 15 x 15 метара). У време предаје поседа постројење је имало тржишну вредност од 135.000 евра. Ова вредност је према карактеристикама ствари у време уговарања актуелно нижа и износи 108.000,00 евра. У току 2014. године, за потребе добијања кредита, тужени је ангажовао вештака који је проценио тржишну вредност постројења и по тој процени вредност је била 90.000 евра. У међувремену тужени је девастирао постројење и расклопио га, оно је без употребне вредности, а према таквом стању његова тржишна вредност је 13.500 евра. У току 2015. године тужени је понудио тужиоцу враћање екструдера, међутим, тужилац није био у могућности да прихвати раскид уговора пошто је реконструисао простор у ком је оно раније било смештено.

На основу овако утврђених чињеница, нижестепени судови закључују да је дошло до раскида закљученог уговора, те да тужиоцу на основу одредби чланова 26, 67, 124, 155. и 132. Закона о облигационим односима припада право да оптира између захтева за испуњење закљученог уговора и захтева за накнаду штете због повреде уговора од стране туженог. Чињенице да је тужени осам година користио екструдер, без истицања приговора материјалних недостатака ствари, као и да је по захтеву туженог постројење вештачено 2014. године и да је имало тржишну вредност 90.000,00 динара, судови налазе довољним за закључак да је тужени у обавези да по захтеву тужиоца исплати износ тржишне вредности постројења према актуелним приликама. Пошто су странке приликом уговарања имале у виду вредност предмета у чврстој валути, а у тој валути је на основу вештачења утврђена тржишна вредност постројења које је набављено у иностранству, судови налазе да је тужбени захтев за исплату правилно опредељен у смислу члана 395. Закона о облигационим односима.

По становишту Врховног суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су обавезали туженог да тужиоцу исплати динарску противвредност преузетог постројења чија је вредност утврђена у страниој валути, према карактеристикама у време предаје и тржишним ценама у време пресуђења.

У ревизији се понављају жалбени наводи да постројење у време предаје 2007. године није имало употребну вредност, односно да је испуњење имало материјалне недостатке који су спречавали његову употребу за производњу трослојне фолије поступком екструзије, које је другостепени суд правилно оценио као неосноване, дајући довољне и јасне разлоге за одлуку. Разлоге жалбеног суда прихвата и Врховни суд. Наиме, временски период од осам година, који је протекао од предаје постројења у посед туженог до његовог првог обраћања тужиоцу са захтевом за раскид уговора, као и налаз вештака израђен на захтев туженог по коме је 2014. године екструдер имао тржишну вредност од 90.000 евра, довољни су за закључак да је предата ствар имала сва потребна својства за редовну употребу, те да је као таква правилно узета за подлогу утврђења новчаног еквивалента примљеног од стране туженог у реализацији закљученог уговора.

Пошто је чињенично разјашњено да је тужени постројење расклопио и да оно актуелно нема употребну вредност, односно да је тржишна вредност његових делова десет пута мања од вредности коју је имало када га је тужени преузео, судови су са правилним полазиштем на одредбе чланова 124. и 132. ЗОО обавезали туженог да тужиоцу исплати тржишну вредност ове ствари.

Врховни суд указује да тужиоцу у сваком случају припада досуђени износ у смислу одредби члана 210. Закона о облигационим односима. По овим одредбама обавеза накнаде вредности примљене имовине настаје када се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио, а не постоји могућност да се примљено врати. Стога, наводи ревизије да је закључени уговор између странака ништав и да се не може као адекватан применити механизам правне заштите путем института раскида уговора, остају без утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**